

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής
Ανάπτυξης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΔΙΑΛΕΞΗ 12: Νέα Οικονομική Γεωγραφία

Δρ. Βασίλης Τσέλιος

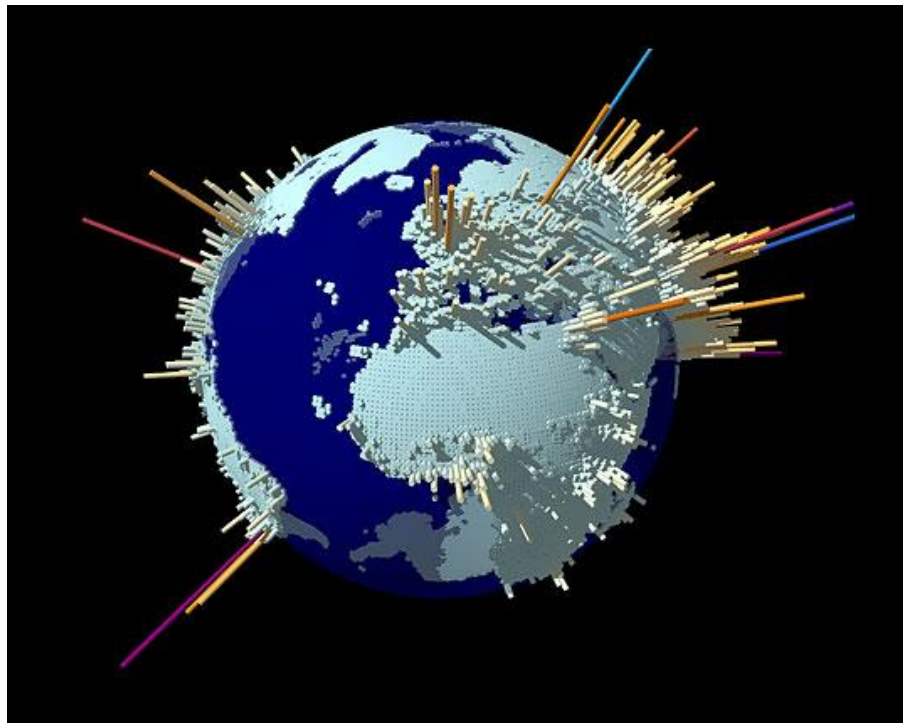
Αναπληρωτής Καθηγητής Περιφερειακής Οικονομικής

Αριθμός γραφείου: Γ21

E-mail: vtselios@prd.uth.gr

Στόχος

- Η κατανόηση της νέας οικονομικής γεωγραφίας (new economic geography)

Περιεχόμενα

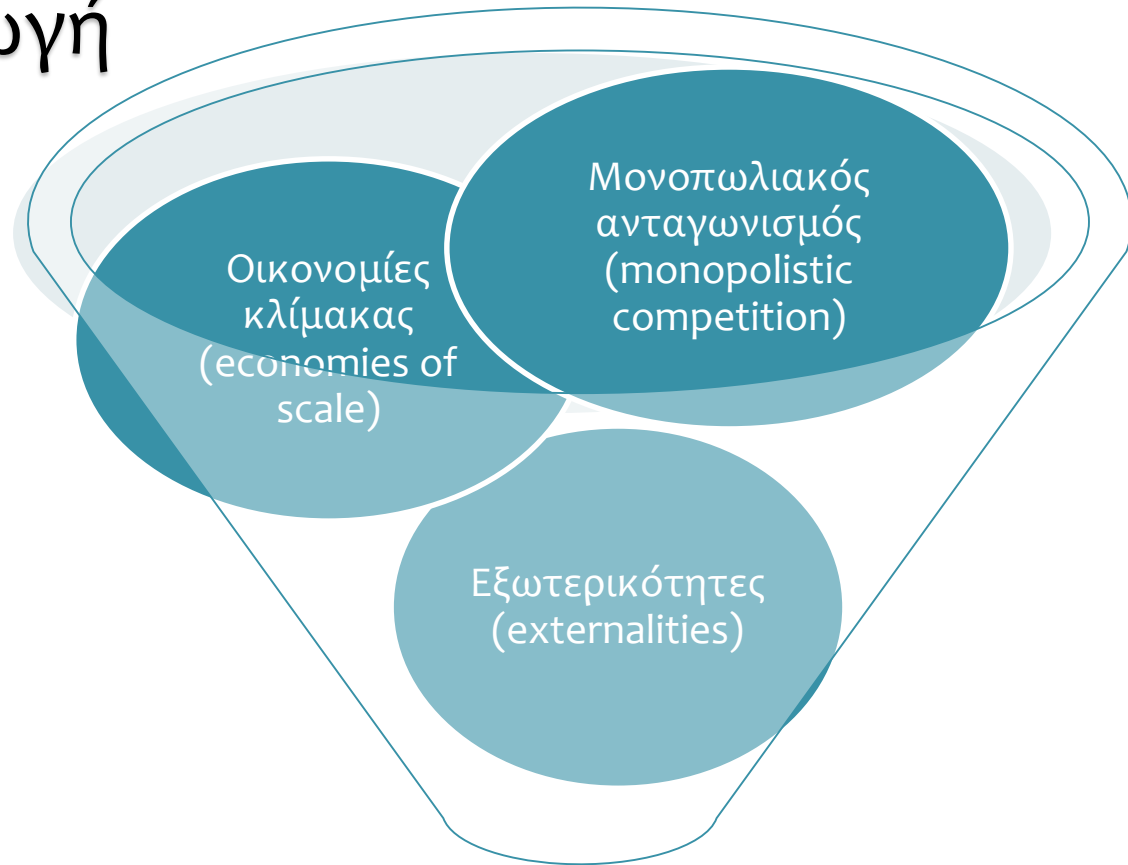
- Εισαγωγή
- Η θεωρία της νέας οικονομικής γεωγραφίας
- Συμπεράσματα

- Θυμηθείτε την θεωρία της ενδογενούς ανάπτυξης

Εισαγωγή

Η θεωρία της ενδογενούς ανάπτυξης και η
θεωρία της νέας οικονομικής γεωγραφίας

Η θεωρία της νέας οικονομικής γεωγραφίας

- Η θεωρία της νέας οικονομικής γεωγραφίας (new economic geography) υποστηρίζει ότι οι αγορές λειτουργούν σε καθεστώς μονοπωλιακού ανταγωνισμού, οι επιχειρήσεις επιτυγχάνουν αύξουσες αποδόσεις κλίμακας, υπάρχει κινητικότητα κεφαλαίου ή/και εργασίας, και το κόστος μεταφοράς δεν είναι μηδενικό.

Η θεωρία της νέας οικονομικής γεωγραφίας

- Βασίζεται στην ‘δεύτερη φύσης’ γεωγραφία (‘second nature’ of geography)

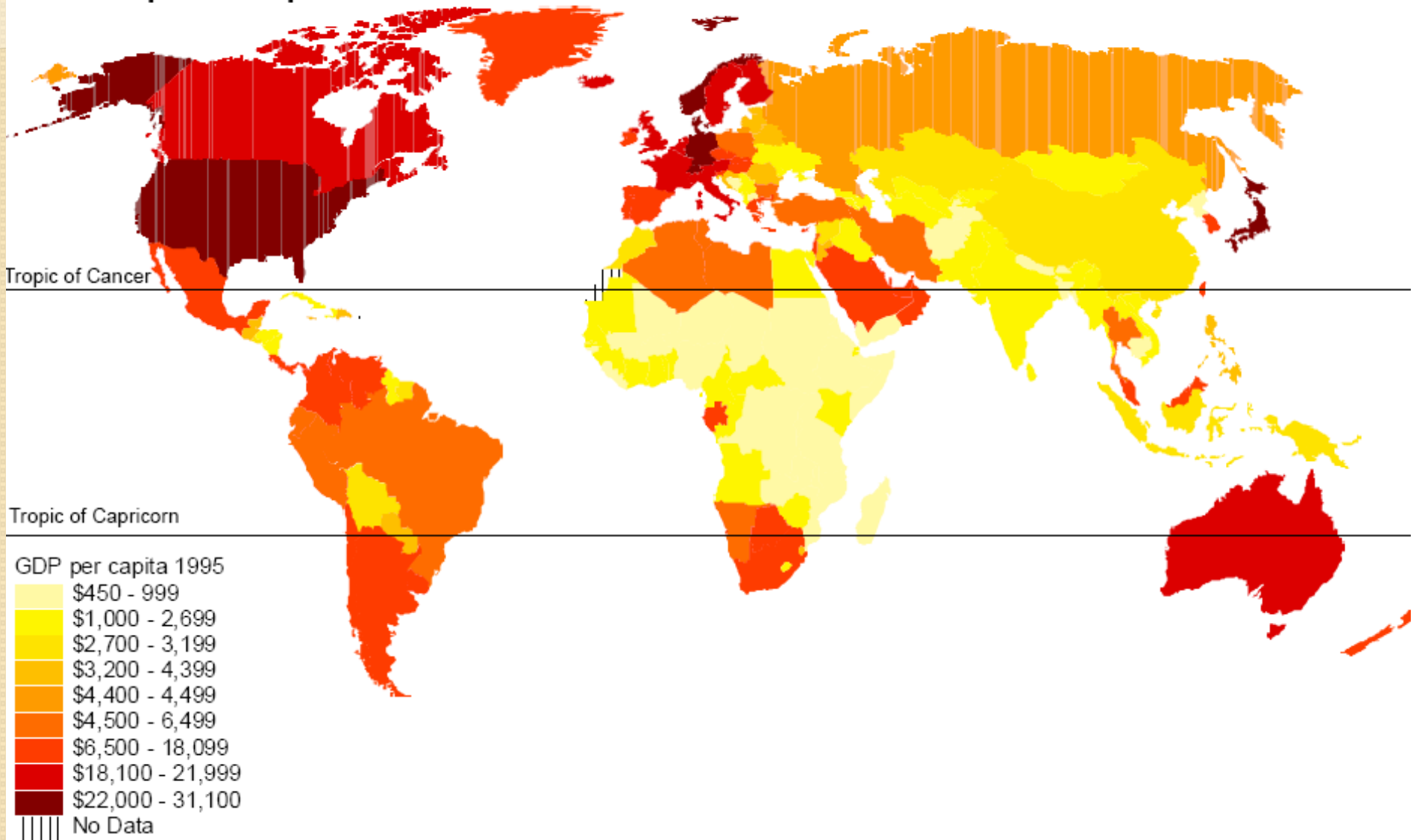
Η θεωρία της νέας οικονομικής γεωγραφίας

- ‘Πρώτη φύσης’ γεωγραφία
  - Βουνά, ακτές, θάλασσα, ποτάμια, κλίμα
- Φυσικά χαρακτηριστικά και οικονομική ανάπτυξη

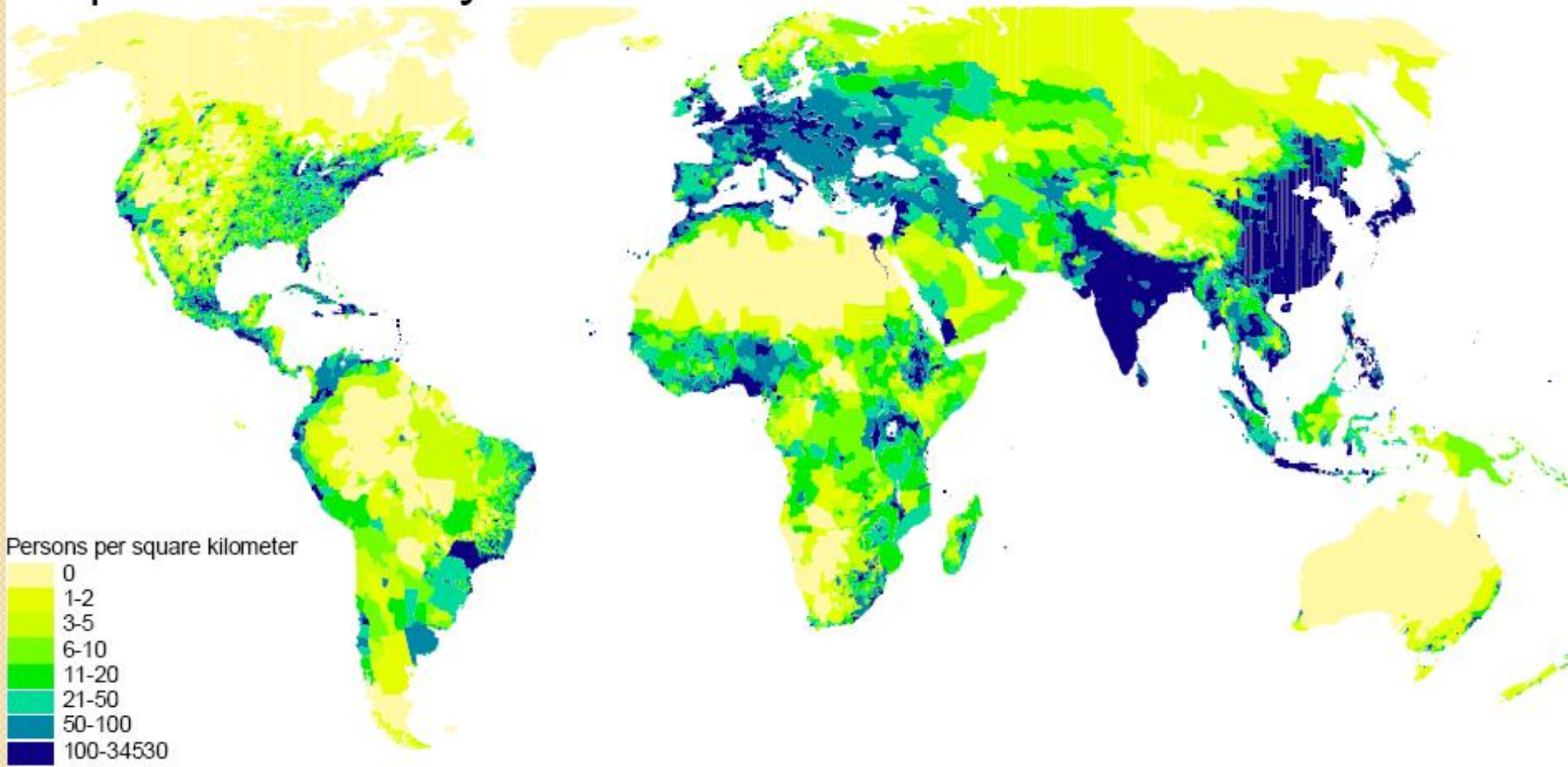

GDP per capita 1995

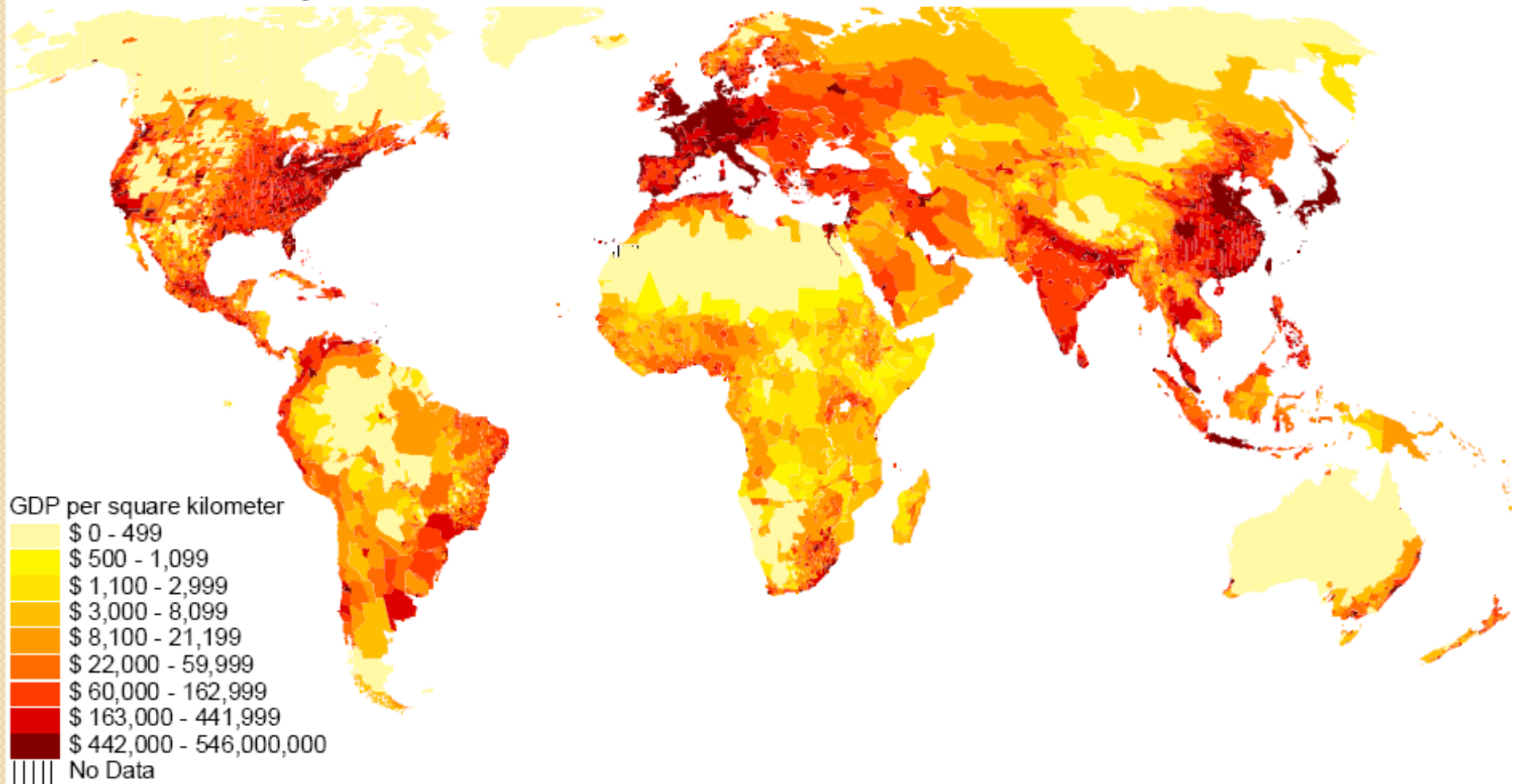
Source: Gallup, J.L., Sachs, J.D., and Mellinger, A.D. (1999) "Geography and economic development." *International Regional Science Review*, 22(2):179-232.

Population Density

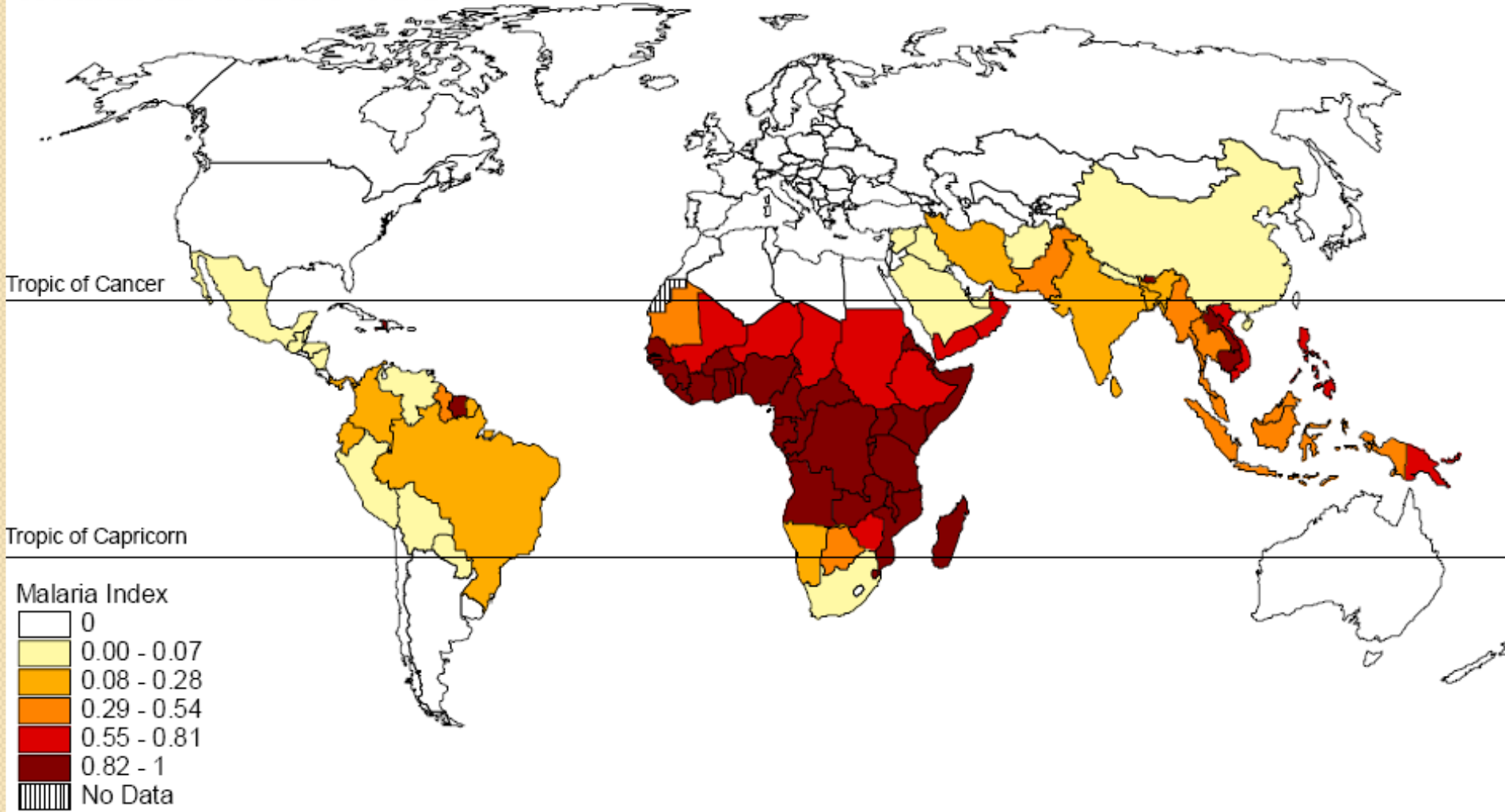
Source: Gallup, J.L., Sachs, J.D., and Mellinger, A.D. (1999) "Geography and economic development." *International Regional Science Review*, 22(2):179-232.

GDP Density

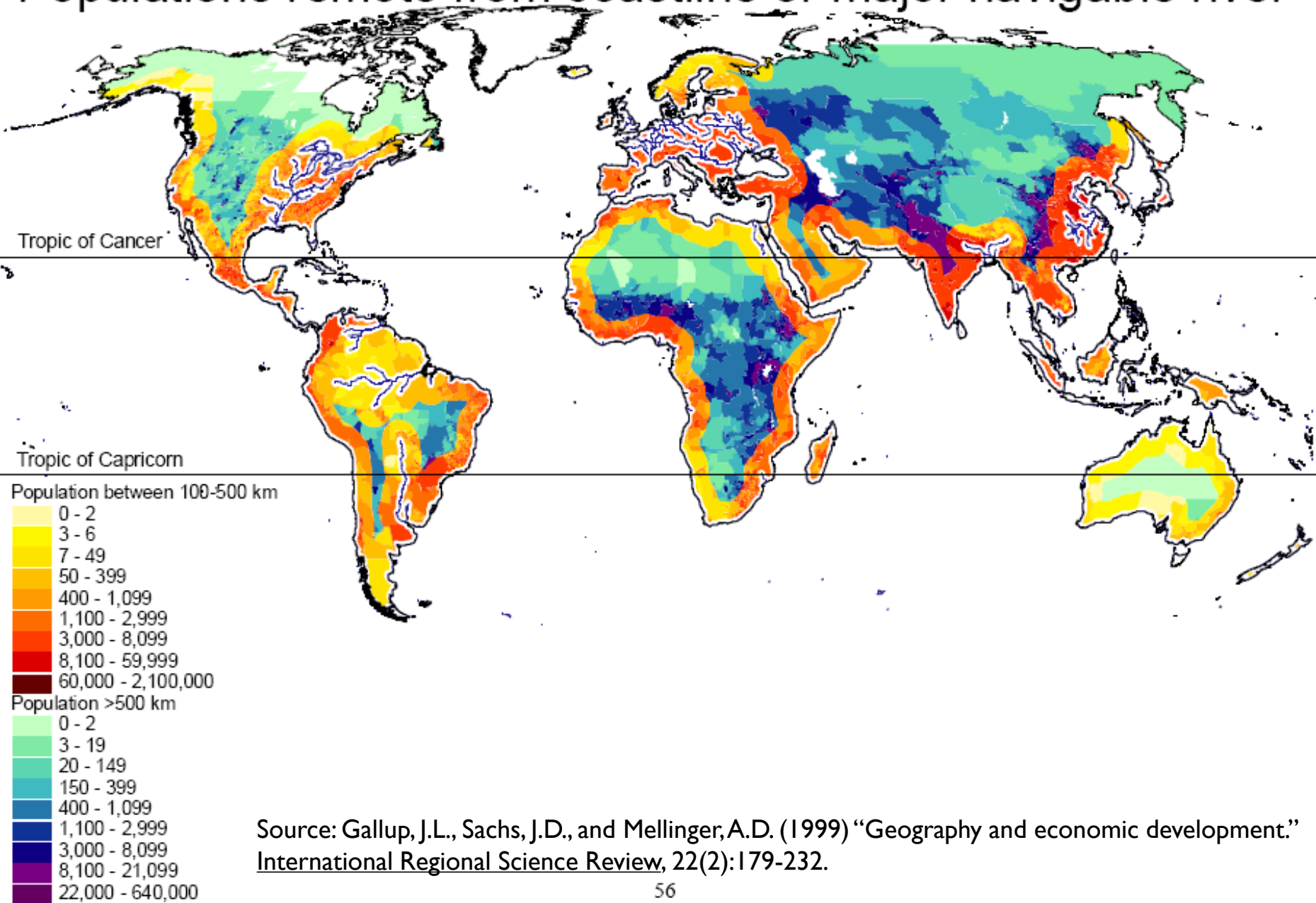
Source: Gallup, J.L., Sachs, J.D., and Mellinger, A.D. (1999) "Geography and economic development." International Regional Science Review, 22(2):179-232.

Malaria Index 1994

Source: Gallup, J.L., Sachs, J.D., and Mellinger, A.D. (1999) "Geography and economic development." *International Regional Science Review*, 22(2):179-232.

Populations remote from coastline or major navigable river

Source: Gallup, J.L., Sachs, J.D., and Mellinger, A.D. (1999) "Geography and economic development." *International Regional Science Review*, 22(2):179-232.

Η θεωρία της νέας οικονομικής γεωγραφίας

- ‘Δεύτερη φύσης’ γεωγραφία
  - Χωρικές ανισότητες υφίστανται ακόμη και αν τα φυσικά χαρακτηριστικά των περιφερειών δεν διαφέρουν

Ατελής ανταγωνισμός

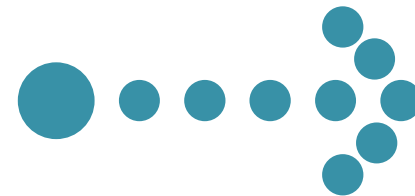
Οικονομίες κλίμακας

Μεταφορικό κόστος

Αλληλεπίδραση μεταξύ
‘economic agents’

NEG

Η θεωρία της νέας οικονομικής γεωγραφίας

- Στο πλαίσιο της νέας οικονομικής γεωγραφίας, η αλληλεπίδραση αυξουσών αποδόσεων κλίμακας και μεταφορικού κόστους καθορίζει τη χωρική κατανομή των οικονομικών δραστηριοτήτων.
- Καθώς διαχρονικά οι αποστάσεις και το κόστος μεταφοράς μειώνονται (λόγω νέων υποδομών και τεχνολογικής προόδου), οι φυγόκεντρες δυνάμεις (centrifugal forces) οι οποίες αναπτύσσονται στην παραγωγή διαφοροποιημένων προϊόντων – και οι οποίες αντισταθμίζουν τη συσσωρευτική διαδικασία των επιχειρήσεων – εξασθενούν.

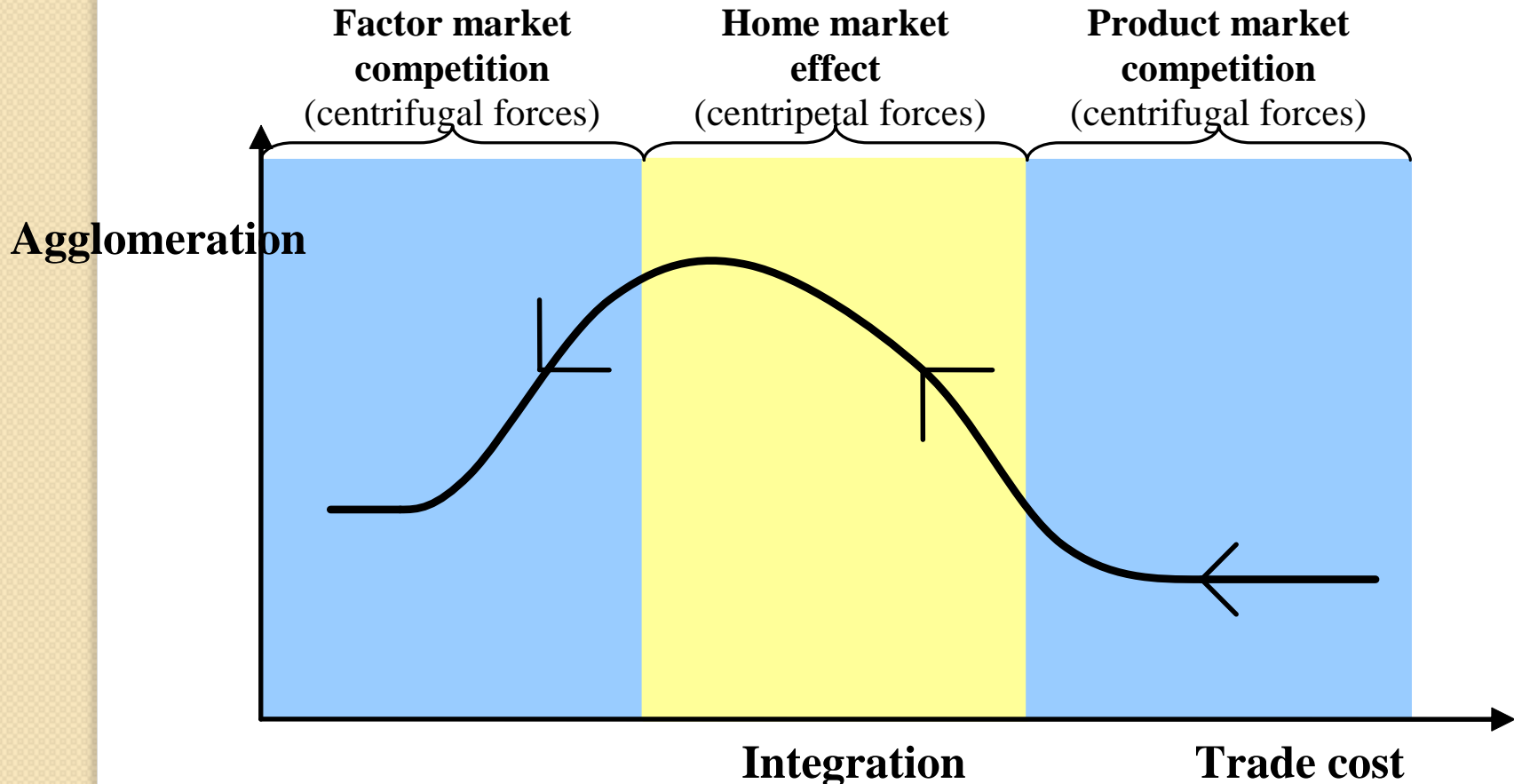
Η θεωρία της νέας οικονομικής γεωγραφίας

- Επικρατούν οι κεντρομόλες δυνάμεις (centripetal forces), καθώς οι επιχειρήσεις έχουν την τάση να συγκεντρώνονται σε μεγαλύτερες αγορές (μέχρι την εμφάνιση αντιοικονομιών κλίμακας), στις οποίες απολαμβάνουν οικονομίες τοπικής συγκέντρωσης, χωρίς τον κίνδυνο της απώλειας των απομακρυσμένων αγορών.
- Όταν το κόστος μεταφοράς είναι μεγάλο, οι επιχειρήσεις εγκαθίστανται στις επιμέρους περιφερειακές αγορές τείνοντας να λειτουργούν ως μονοπώλια (επικρατούν οι φυγόκεντρες δυνάμεις).

Η θεωρία της νέας οικονομικής γεωγραφίας

- Αντίστροφη U σχέση μεταξύ ‘ολοκλήρωσης’ (integration) και ‘συσσώρευσης’ (agglomeration)

Η θεωρία της νέας οικονομικής γεωγραφίας

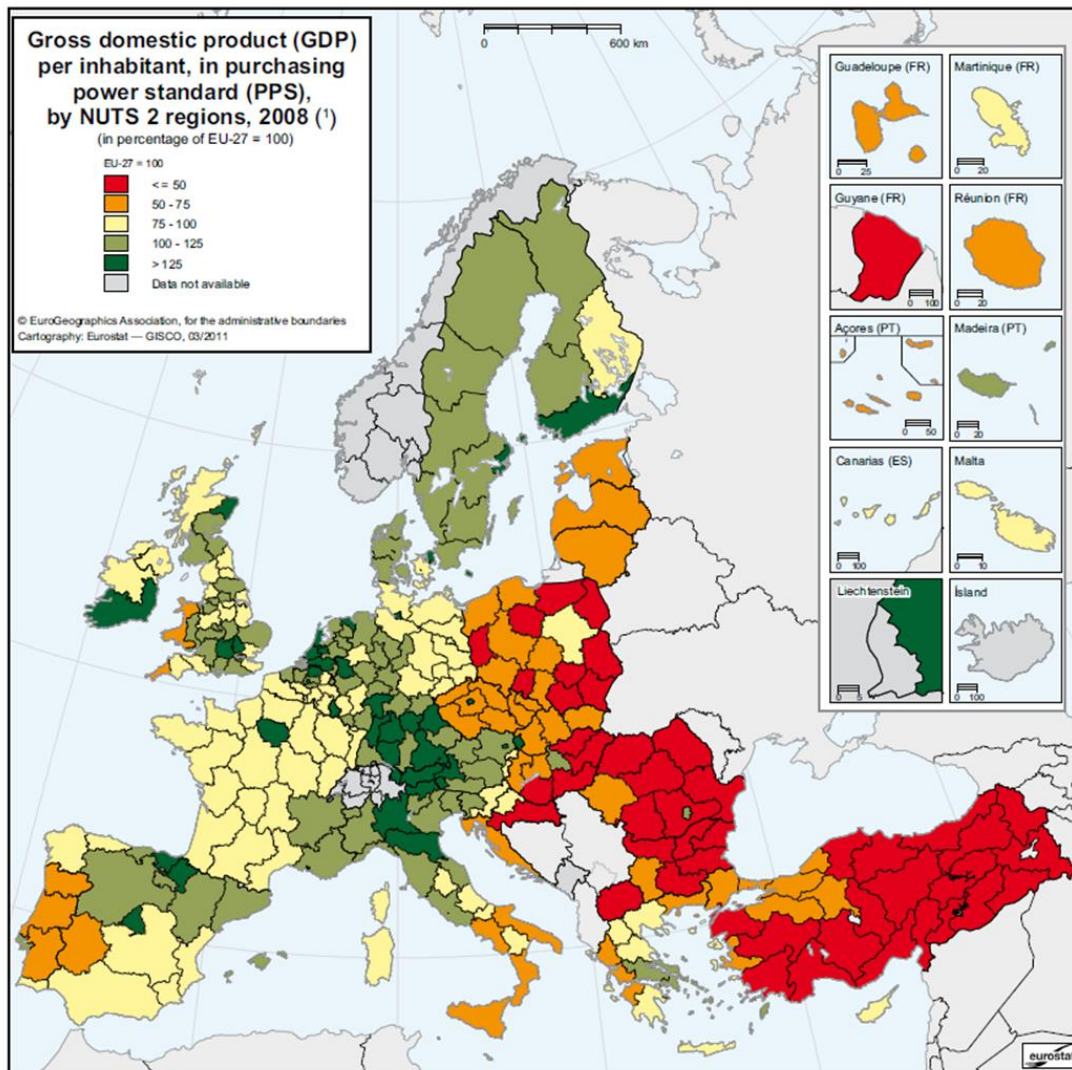
- Σημαντική παράμετρος στη θεωρία της νέας οικονομικής γεωγραφίας αποτελεί η μορφή αγοράς. Όταν η αγορά εμφανίζει έντονα τα χαρακτηριστικά του μονοπωλιακού ανταγωνισμού, αυξάνεται η πιθανότητα χωρικής συγκέντρωσης των επιχειρήσεων. Αυτό διότι, οι επιχειρήσεις είναι σε θέση να εκμεταλλευτούν τα οφέλη των οικονομιών κλίμακας σε ένα διαφοροποιημένο περιβάλλον.
- Προκειμένου να ευνοηθεί μια περιοχή από την συσσωρευτική λειτουργία των μηχανισμών της ανάπτυξης (που ενεργοποιούνται όταν το κόστος μεταφοράς είναι αρκετά χαμηλό), απαιτείται να διαθέτει:
  - ένα ιστορικά διαμορφωμένο «κρίσιμο μέγεθος» (threshold) οικονομικής δραστηριότητας
  - μια «κρίσιμη απόσταση» (threshold) από τις περιοχές που θα ωφεληθούν από τη συσσωρευτική διαδικασία προκειμένου να βρεθεί έξω από την ακτίνα δράσης των εξαγωγικών της κλάδων.

Η θεωρία της νέας οικονομικής γεωγραφίας

- Παράδειγμα: ωφέλη βελτίωσης μεταφορικών υποδομών

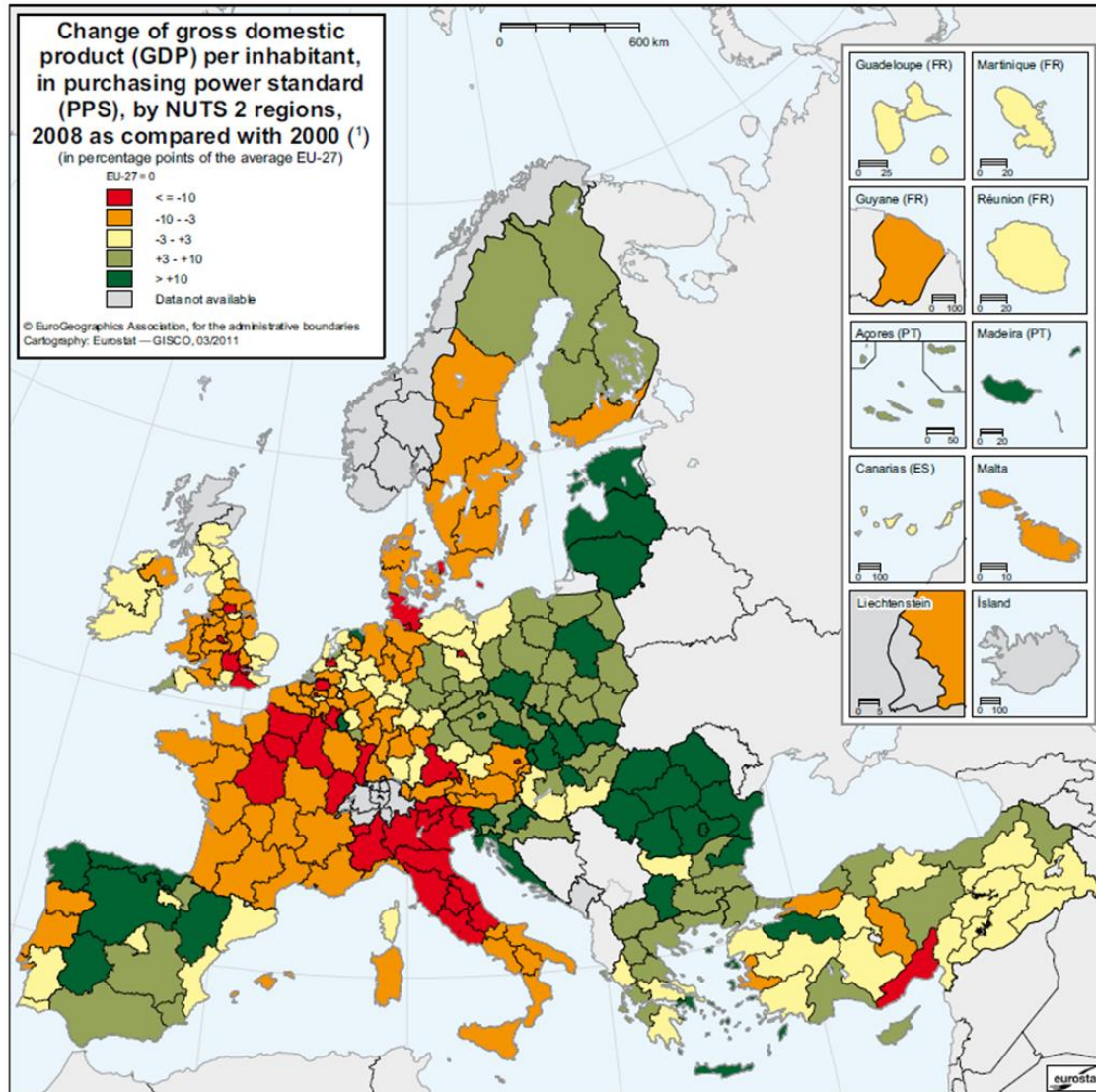
Ανισότητες σε περιφερειακό επίπεδο

(*) Turkey, 2006.

Source: Eurostat (online data code: [nama_r_e2gdp](#)).

Ανισότητες σε περιφερειακό επίπεδο

⁽¹⁾ Denmark, Eurostat estimate; Turkey, 2006 as compared with 2000; Croatia, 2008 as compared with 2001.

Source: Eurostat (online data code: nama_r_e2gdp).

Συμπεράσματα

